

Małgorzata Rybicka, Krzysztof Gowin

Stefanów, gm. Gostynin, woj. płockie,
st. 4

Informator Archeologiczny : badania 22, 24-25

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nr XV o powierzchni 3,25 ara natrafiono na słabo widoczny obiekt, mogący być przydatną częścią rowu otaczającego od zachodu centrum wspomnianego założenia. W starszym okresie epoki brązu teren stanowiska objęty został osadnictwem kultury trzcinieckiej. W trakcie wykopalisk pozyskano bogaty zestaw materiałów tego zespołu kulturowego. Zlokalizowano ok. 30 obiektów o różnym charakterze oraz znaleziono dużą ilość zabytków ruchomych. Natrafiono na nie zarówno w obiektach jak i w prawie półorametrowej warstwie czarnoziemiu zalegającego nad stropem lessu. Wśród materiału dominuje ceramika i kości zwierzęce. Odkryto też kilkadziesiąt okazów narzędzi kościanych i kamiennych oraz kilka wyrobów brązowych, m. in. sierp.

Materiały przechowywane są w zbiorach Pracowni Archeologicznej II IKM PAN w Igołomi.

Badania będą kontynuowane.

Smarglin, gm. Dobrze,
woj. włocławskie,
st. 22

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
Polski w Poznaniu

Badania prowadził mgr J. Czebreszuk i mgr P. Makarowicz. Finansował Uniwersytet Jagielloński. Drugi sezon badań. Osada i cmentarzysko (?) ludności kultury pucharów lejkowatych oraz osada ludności z interstadium epok neolitu i brązu.

Wykopy rozszerzyły powierzchnię poznaną w sezonie 1983 w kierunkach północnym, zachodnim i wschodnim. Łącznie zbadano obszar 163,5 m² pozyskując około 2200 fr. ceramiki (w tym 180 zaliczono do tzw. "wydzielonych"), nlelczne zbiory wytworów z krzemienia, kamienia oraz około 100 fr. polepy. Zarejestrowano ponadto 57 nowych obiektów w tym jeden grobowiec bezkomorowy (?), jedną konstrukcję słupową (typ wiaty) oraz jedno palenisko. Pozostałe obiekty kwalifikować należy do grupy dołków postępujących.

Większość materiałów wiąże się z ludnością kultury pucharów lejkowatych. Odkryto dwie fazy jej osadnictwa, poświadczone przez obserwacje stratygraficzne. Fazę pierwszą reprezentuje zarejestrowany w nikłej części hipotetyczny nasyp grobowca bezkomorowego o niekonwencjonalnej jak na tradycję kujawskiej konstrukcji: nasyp (z utworów rzecznych) otoczony palisadą. Na podstawie ogólnej oceny chronologii tego typu obiektów badany grobowiec należy wiązać z fazami II-III B Kultury pucharów lejkowatych. Faza młodsza, z którą łączyć można zdecydowaną większość źródeł ceramicznych posiada natomiast charakter osadowy. Wiąże ją należy z fazą V kultury pucharów lejkowatych.

Ostatni "wczesnobrązowy" etap zasiedlenia udokumentowano w tym sezonie nader skromnie. Nadal można łączyć go z tradycją "episznurową" (por. sprawozdanie z 1983 r.).

Nie zamierza się tymczasowo kontynuować badań.

Smarglin, gm. Dobrze,
woj. włocławskie,
st. 53

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
Polski w Poznaniu

Badania prowadził mgr J. Czebreszuk i mgr P. Makarowicz. Finansował Uniwersytet Jagielloński. Trzeci sezon badań. Osady ludności pucharów lejkowatych oraz interstadium neolitu i brązu.

Badania objęły obszar 140 m² i łącznie z sezonami poprzednimi zamknęły rozpoznanie powierzchni centrum stanowiska.

Łącznie zarejestrowano około 1100 fr. ceramiki (w tym 63 tzw. "wydzielone"), około 100 krzemieni, 65 kamieni, około 100 fr. polepy i niewielką ilość kości. Odkryto 4 obiekty nieruchome o trudnej do sprecyzowania funkcji.

Na fazę kultury pucharów lejkowatych przypadło około 3/5 materiałów - o cechach charakterystycznych dla horyzontu klasycznopucharowego (najprawdopodobniej faza II wg schematu kujawskiego). Wiąże się z nią ponadto dwa obiekty o charakterze niewielkich "jam". Pozostałe obiekty reprezentują osadnictwo z interstadium epok neolitu i brązu. Badania w pełni potwierdziły wysuwaną wcześniej hipotezę co do jego specyfiki kulturowej - syntezy elementów miejscowej (kujawskiej) kultury amfor kulistycznych (ze schyłku fazy IIIa?), z cechami "zachodnimi", z kręgu późnej kultury grobów jednostkowych (o wyraźnym udziale tradycji kultury pucharów lejkowatych - charakterystyczne wątki wykonane radełkiem).

Badania zakończone.

Stefanów, gm. Gostynin,
woj. płockie,
st. 4

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Płocku

Badania prowadzili: mgr Małgorzata Rybicka i mgr Krzysztof Gowin.

Finansował WKZ w Płocku. Drugi sezon badań. Osada kultury pucharów lejkowatych (faza lubońska) oraz obozowisko z wczesnej epoki brązu.

Kontynuowano badania w części wschodniej stanowiska. Otworzono wykop o powierzchni 220 m², przylegający zachodnim profilem do obszaru przebadanego w 1987 r. Materiał zabytkowy zarejestrowano w spągu warstwy próchnicy - o grubości od 20 do 40 cm - i tuż pod nią. Otrzymano około 700 fragmentów ceramiki, 8 wyrobów krzemlennych, siekierkę, fragment toporka oraz polepę. W części północno-środkowej wykopu, tuż pod warstwą próchnicy, wystąpiły zarysy 6 obiektów (5 jam i jeden dołek postępowy). Wyeksplorowano jedynie spąg obiektów; wskazuje to na znaczne zniszczenie tej części stanowiska. Wystąpiły w nich fragmenty naczyń kultury pucharów lejkowatych, polepa oraz węgielki drzewne.

Podobnie jak w poprzednim sezonie zarejestrowaną ceramikę kultury pucharów lejkowatych można łączyć z fazą lubońską tej kultury. Bliżej określają chronologię osady w Stefanowie materiały ceramiczne o widocznych nawiązaniach w formie i zdobnictwie do kultury ceramiki promienistej. Na tej podstawie stanowisko kultury pucharów lejkowatych w Stefanowie można łączyć z późną fazą lubońską tej kultury.

Oprócz omawianych już materiałów zarejestrowano, w części południowo-zachodniej wykopu, około 200 fragmentów ceramiki, które można łączyć z wczesną epoką brązu. Bliższe określenie ich chronologii będzie prawdopodobnie możliwe po przeprowadzeniu dalszych badań.

Materiały znajdują się w Muzeum Mazowieckim w Płocku.

Badania będą kontynuowane.

Strachów,
woj. wrocławskie,
st. 2

Polska Akademia Nauk Instytut Historii Kultury Materialnej Zakład Archeologii Nadodrza we Wrocławiu

Badania prowadziła dr Anna Lecięwiczowa. Finansował II IKM PAN. Dwunasty sezon badań. Osady kultur neolitycznych: ceramiki wstęgowej rytej i pucharów lejkowatych. Ślad osadnictwa kultury lendzielsko-półgaskiej.

Badania miały charakter weryfikacyjny, objęły 250 m² powierzchni stanowiska. Odsłonięto dalszą część wcześniej badanego domu słupowego i związane z nim jamy gospodarcze; ustalono, iż pochodzą one z środkowego okresu rozwoju osady szareckiej fazy kultury ceramiki wstęgowej rytej. Odkryto pozostałości innego, podobnego domu i towarzyszące mu trzy jamy z najpóźniejszego okresu rozwoju tej fazy; w ich inwentarzu ruchomym znaleziono m. in. naczynia z ornamentem kłutym. Świadczą one o narastaniu w stylizyce zdobnictwa tego czasu zmian prowadzących do powstania kultury ceramiki wstęgowej kłutej. Przebadano do końca duży obiekt - prawdopodobnie ślad naziemnej budowli typu szalowanego oraz położoną w pobliżu jamę zasobową, w których stwierdzono pierwsze na tym stanowisku materiały grupy zarzyckiej kultury lendzielsko-półgaskiej. Odsłonięto fragment kolejnej jamy zasobowej kultury pucharów lejkowatych i ustalono, że środkowa część stoku badanego wzgórza była w owym czasie niezbyt intensywnie użytkowana.

Materiały zabytkowe znajdują się w Zakładzie Archeologii Nadodrza II IKM PAN we Wrocławiu.

Badania wykopaliskowe ukończono.

Świerzców Kolonia,
gn. Hirubieszów,
woj. zamojskie,
st. 28

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadził mgr Anna Zakościelna (autorka sprawozdania) i doc. dr Jan Gurba. Finansował WOAK w Zamościu i UMCS w Lublinie. Pierwszy sezon badań. Stanowisko wielokulturowe: neolit, epoka brązu, młodsza faza okresu wędrowek ludów.

Stanowisko odkryte zostało wiosną 1988 r. w trakcie prac przy fundamencie domu mieszkalnego. Położone jest w partii krawędziowej doliny Huczwy, na skraju wierzchowiny lessowej o ekspozycji południowo-zachodniej. Badania ratownicze objęły powierzchnię 265 m². Zanotowano następujący układ warstw na stanowisku:

I - współczesny nadkład powstały w czasie budowy drogi przecinającej stanowisko i domu mieszkalnego - ziemia silnie przemieszana z pozostałościami tych prac, miąższości 50 - 70 cm w różnych partiach wykopu;

II - warstwa czarnoziemiu niezaburzonego współcześnie, miąższości 20 - 30 cm, w partii stropowej będąca warstwą kulturową stanowiska, w której licznie występują zabytki archeologiczne;